

Protokol č. 2

Vnější a vnitřní struktury

Tereza Kubasová

Vnější a vnitřní struktury

- Struktury vnější (pouzdro) a vnitřní (barvení spor, volutinu, tuků, škrobu)
- Strukturální (diferenciační) barvení se používá k identifikaci bakterií (struktury jako diagnostické znaky) a ke studiu struktur samotných.

Barvení spor

- pro hodnocení morfologie buňky tvořící spory a morfologii spory samotné musíme mít kulturu určitého stáří
- pro podporu sporulace medium s přídavkem $Mn.H_2O$
- hodnotíme tvar spory, umístění a zda vyklenuje buňku
- uložení v buňce: terminální, subterminální, centrální

- Pozorovat neobarvené endospory můžeme **fázovým** (zářící spory) a **Nomarského kontrastem** (plastický povrch buňky); **jednoduchým barvením** nevidíme spory samotné (obarvíme pouze buněčnou stěnu), jen vyklenutí buňky (způsobené přítomností spor).
- **Přímo obarvit endosporu** ve stadiu vzniku kortexu je možné pouze **za horka** (prospora je však pro barvivo ještě propustná!).

Barvení spor

Paenibacillus alvei CCM 2051T

- oválná terminální spora ztlušťující buňku

Bacillus sphaericus CCM 1615

- endospory kulaté, terminální,
ztlušťuje mateřskou buňku

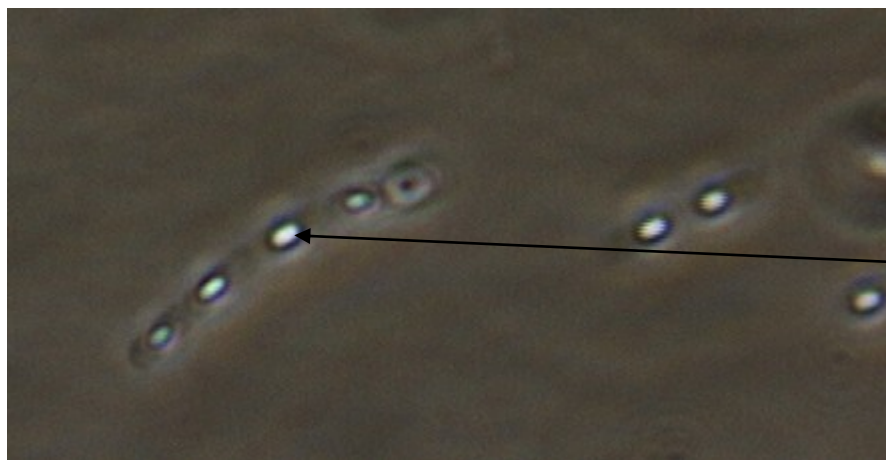

Bacillus cereus CCM 2010

- endospory oválné, centrální,
neztlušťují mateřskou buňku

Pozorování endospor fázovým kontrastem v nativním preparátu

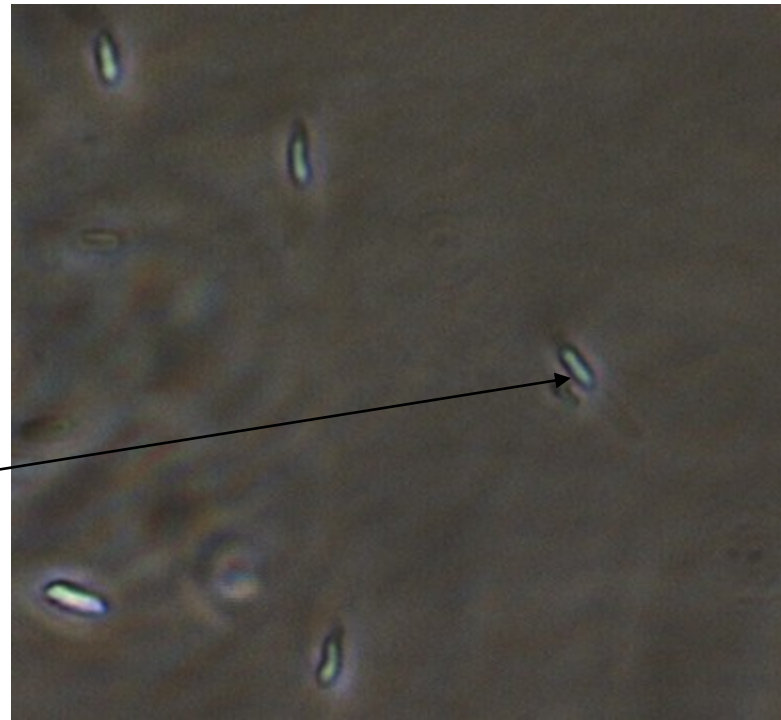

Bacillus cereus CCM 2010

- endospory oválné, centrálně uložena neztlušťují mateřskou buňku

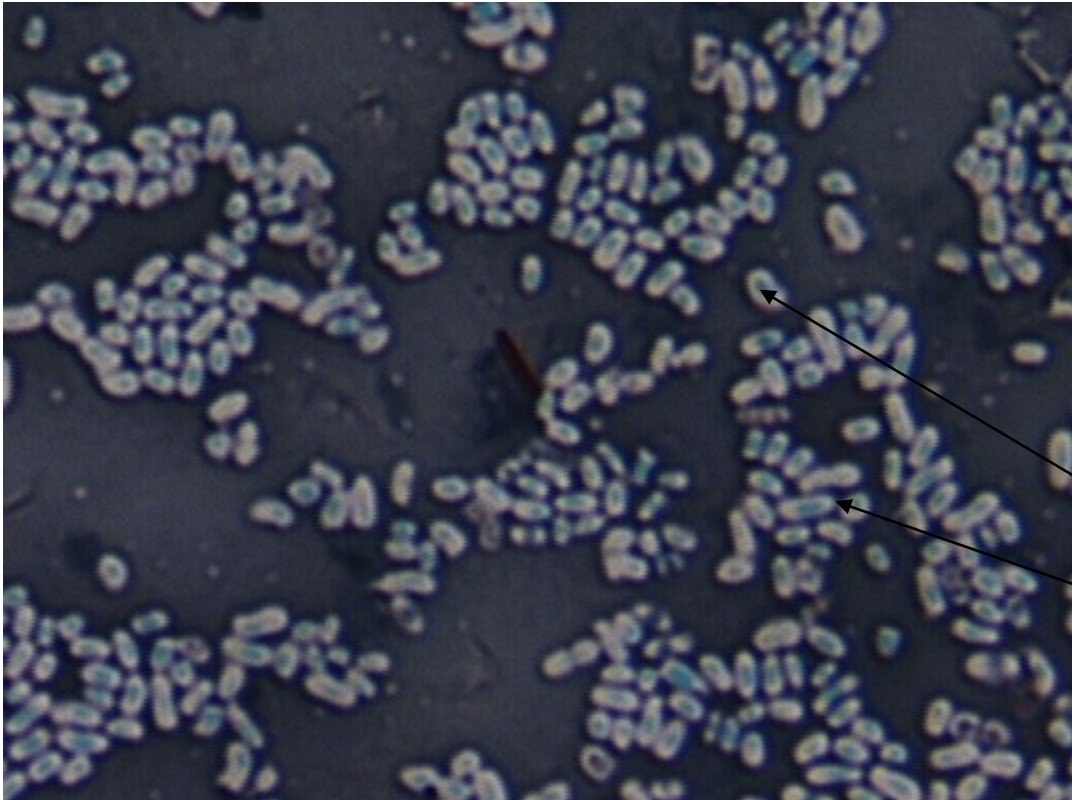
Paenibacillus alvei CCM 2051T

- oválná terminální spora ztlušťující buňku

Pouzdra

Klebsiella pneumoniae CCM 4985

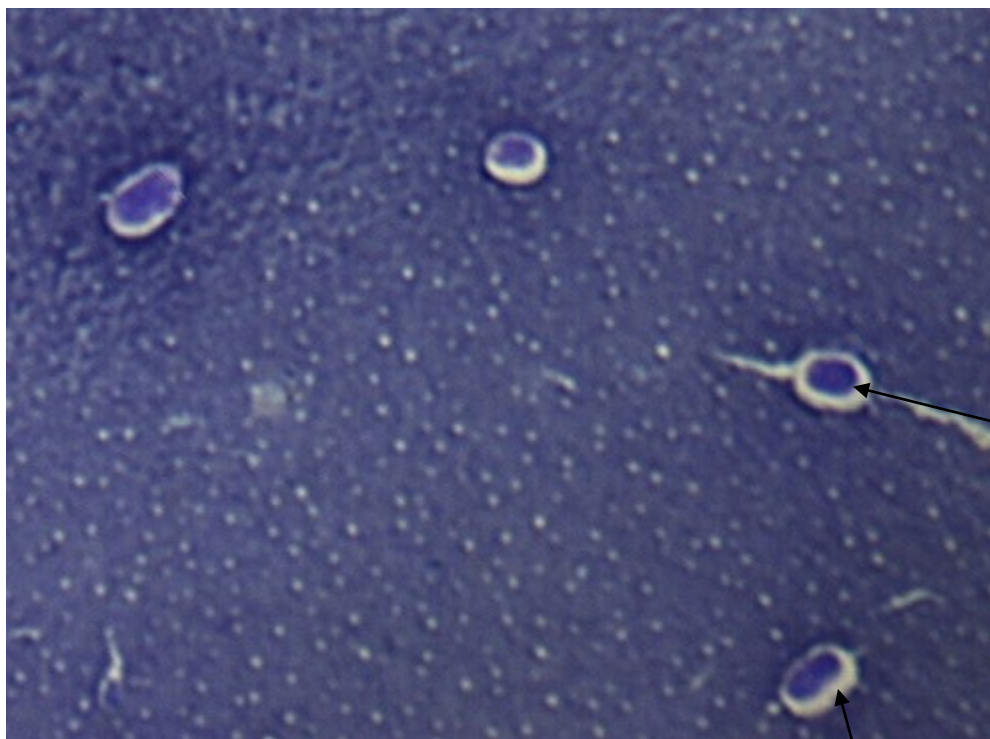
- modré buňky obklopené světlým pouzdrém

Buňka (modrá)

Pouzdro (světlé)

Zvětšení 1000x

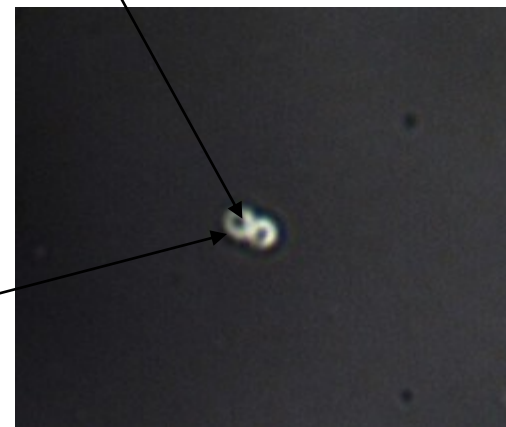
Pouzdra

Azotobacter vinelandii CCM 289

buňka

pouzdro

Zvětšení 1000x

Inkluze

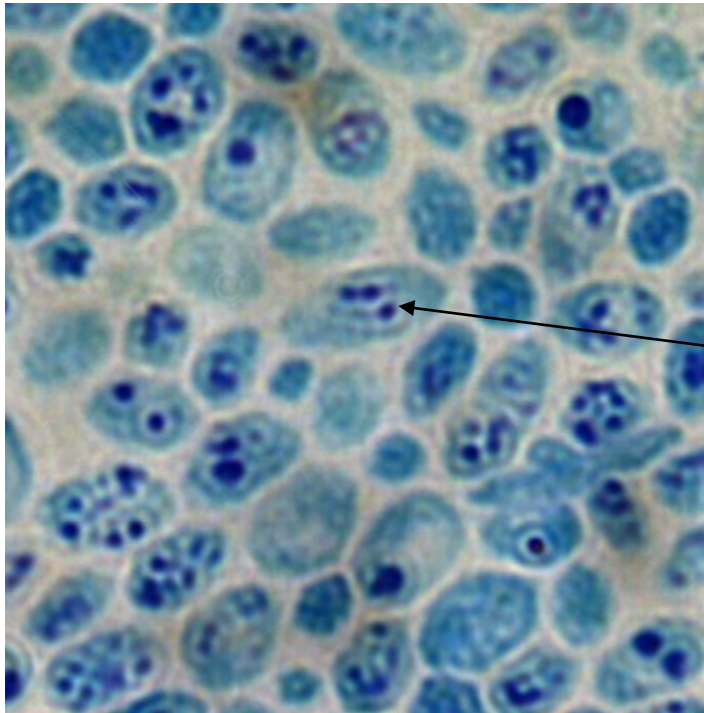

- **Volutin** - polyfosfátová granula (nikdy není zdrojem energie, jen fosforu, počet: 1 – mnoho, podle metabolismu. Vysoký počet je v době před přechodem do klidového stadia (známka sporulace), společně s glykogenem se objevuje ve starších buňkách.
- **Tuk** (v buňce se vyskytuje buďto rozptýlený ve vakuolách nebo zabudovaný v membránách. Shromažďuje se v přítomnosti kyslíku. V buňce běžně 2-3%. Tyto intracelulární inkluze se vyskytují zejména u kvasinek a mikromycet.)
- **Glykogen** (rozpuštěný polymer glukózy s α -1,4-vazbami a α -1,6 větvením na každém 8-10 monomeru, může tvořit až 50% sušiny. Ve světelném mikroskopu není viditelný, může a nemusí mít membránu, slouží jako pohotová rezerva)

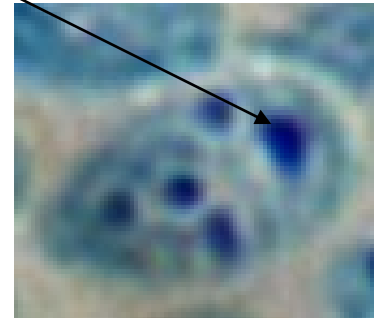
Volutin

Saccharomyces cerevisiae

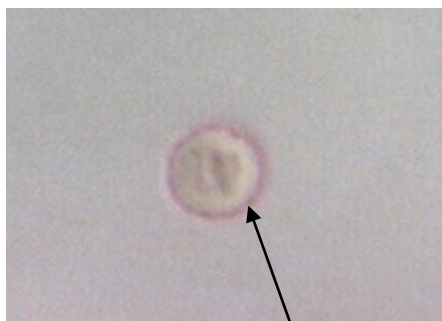
Volutin

Zvětšení 1000x

Tuk

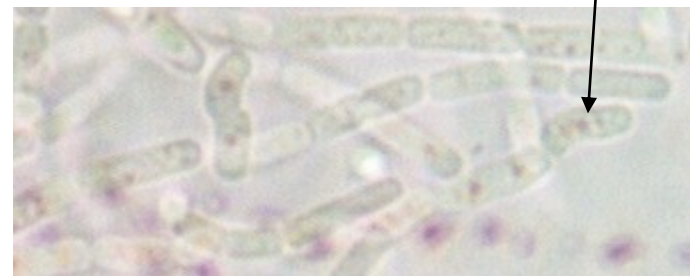
Saccharomyces cerevisiae

Tuk v membránách

Tukové kapénky

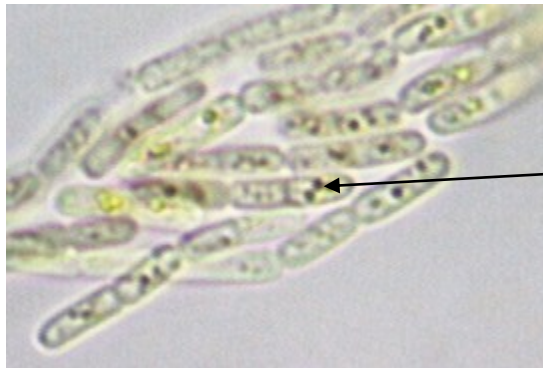
Bacillus cereus CCM 2010

Zvětšení 1000x

Glykogen

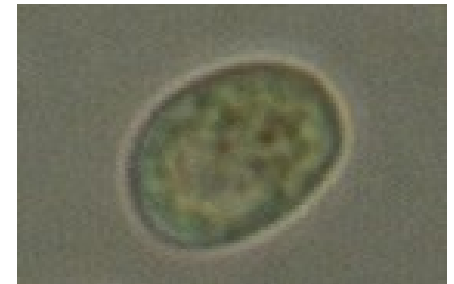

Bacillus cereus CCM 2010

Glykogen (hnědá zrnka)

Saccharomyces cerevisiae

Zvětšení 1000x